kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den ved kendelse af 30. april 1974 fra Tribunal d'instance i Lille, for ret:

De »indførselsomkostninger« ved indførsel fra tredjelande, som er nævnt i stk. 2 i artikel 4a i forordning nr. 974/71, som ændret ved forordning nr. 509/73, skal, for så vidt angår de produkter, der omhandles i artikel 1, stk. 2, litra b) i forordning nr. 974/71, og hvis pris er afhængig af prisen på de produkter, for hvilke der inden for rammerne af de fælles markedsordninger for landbrugsvarer er fastsat interventionsforanstaltninger, anses kun at omfatte det variable element, hvormed der skal tages hensyn til priserne på basisprodukterne.

Lecourt Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Donner Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. november 1974.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT A. TRABUCCHI FREMSAT DEN 23. OKTOBER 1974 [1]

Høje Ret.

1. Selv om sagerne nr. 26/74 og 34/74 er helt forskellige (den ene er en sag om erstatning anlagt mod Kommissionen, mens den anden vedrører en anmodning fra retten i Lille om en præjudiciel fortolkning af visse bestemmelser i fællesskabsforordninger), fører den omstændighed, at der er tale om samme virksomhed, samt at der i det væsentlige er tale om de samme juridiske problemer, mig

1 — Oversat fra italiensk.

til at behandle dem under eet; så meget mere som det svar, der gives på det af den franske dommer stillede spørgsmål i sag nr. 34/74, kan medføre en beslutning på nationalt plan om at erstatte den skade, hvorom den sagsøgende virksomhed har anlagt erstatningssøgsmål for Domstolen mod Kommissionen i sag nr. 26/74.

Det hænder ikke ofte, at sagsøgte under en retssag om tilbagebetaling af beløb, der ifølge sagsøgeren er opkrævet ulovligt, erklærer sig enig heri. Dette er imidlertid sket under den præjudicielle sag, der er indledt af retten i Lille i den der verserende tvist mellem virksomheden Roquette, sagsøger, og de franske toldmyndigheder, sagsøgte. Den franske regering har i sit mundtlige indlæg for Domstolen udtalt, at den ved at opkræve monetære udligningsbeløb på eksport af stivelsesholdige produkter har handlet i overensstemmelse med forordning nr. 218/74/EØF, hvorved Kommissionen i henhold til Rådets forordning nr. 974/71 har fastsat disse beløb, men den har ligeledes bekræftet, at der ifølge de i denne grundforordning udtalte principper ikke bør opkræves udligningsbeløb på eksport af følgeprodukter af korn, når der ikke kan anvendes noget udligningsbeløb på eksporten af korn.

Selv om Kommissionen forsvarer sin handlemåde ved at hævde, at den var nødvendig som følge af en specifik bestemmelse i Rådets forordning, nemlig artikel 4a, stk. 2, benægter den ikke, at den opståede situation bør anses for helt unormal og i ringe overensstemmelse både med fællesmarkedets gnidningsløse funktion og med formålene i den forordning, der har indført ordningen med monetære udligningsbeløb; dette gælder i så høj grad, at den ved to lejligheder har søgt Rådets godkendelse af ændringer af denne særlige bestemmelse, artikel 4a, stk. 2, der føjet til forordning nr. 874/71 ved forordning nr. 509/73, og som ligger til grund for de nævnte anomalier. Disse er en følge af den ændring, der er sket på verdensmarkedet for korn, som et stykke tid efter indførelsen af denne bestemmelse viste en stigning fra et lavere prisniveau end det i Fællesskabet gældende til et højere prisniveau end i Fællesskabet; artikel 4a var imidlertid affattet under hensyn til den tidligere tilstand.

2. Vi ved, at man, mens man afventede fastsættelsen af nye valutapariteter, fortsatte med at bestemme det ønskede prisniveau og med at foretage de dertil knyttede beregninger for de produkter, for hvilke der gælder en interventionspris, på grundlag af de pariteter, der tidligere var anmeldt til Den internationale Valutafond, selv i lande med flydende valuta. Selv om disse priser teoretisk forblev uændret, blev de, afhængig af den pågældende valuta, udsat for et fald eller en stigning, som var lig med vedkommende valutas faktiske revaluering eller devaluering, hvilket fremkaldte sådanne forstyrrelser i samhandelen med landbrugsvarer, som kunne medføre spekulative bevægelser og ændringer i det ved den fælles landbrugsordning fastsatte interventionssystem.

Ordningen med valutaudligningsbeløb, som skulle udligne virkningen af valutaændringerne på priserne for de basisprodukter, for hvilke der er fastsat interventionspriser, samt på priserne for de landbrugsprodukter, hvis pris afhænger af basisproduktets, blev netop indført for at indgå disse forstyrrelser i den fælles landbrugsordnings funktion.

Domstolen har, endog for nylig, haft lejlighed til at beskæftige sig med de problemer, der er forbundet med valutasvingningerne og med funktionen af den af Fællesskabet fastsatte ordning til afhjælping af den uligevægt, som disse svingninger kunne medføre for landbrugsmarkedets funktion (se sag nr. 5/73, Balkan Import Export, Sml. 1973, s. 1091; sag nr. 9/73, Schlüter, Sml. 1973, s. 1135; sag nr. 10/73, Rewe-Zentralfinanz, Sml. 1973, s. 1175). Jeg finder det følgelig overflødigt at beskrive mekanismen i de monetære udligningsbeløb detaljeret, og jeg henviser angående dette punkt til Domstolens praksis og navnlig

til generaladvokat Roemers forslag til afgørelse i sag nr. 5/73. Jeg vil i den foreliggende sag søge mest muligt at forenkle et område, som er fyldt med yderst tekniske bestemmelser, rejser en mængde komplicerede spørgsmål og indeholder modstridende aspekter.

Hvad angår de tekster der kommer i betragtning, vil jeg begrænse mig til at henvise til de bestemmelser i de fællesskabsretlige regler for området, som direkte har betydning i nærværende sager.

Ifølge den sidste betragtning i Rådets forordning 974/71, som har indført de monetære udligningsbeløb, bør »de beløbsstørrelser, der skal bringes i anvendelse, ... begrænses til de beløb, der er strengt nødvendige for at udligne incidensen af valutaforanstaltningerne på priserne på de basisprodukter, for hvilke interventionsforanstaltninger er fastsat, og de bør kun anvendes i de tilfælde, hvor denne incidens måtte føre til vanskeligheder«.

Samme forordnings artikel 2, stk. 2 bestemmer, at udligningsbeløbene for de produkter, hvis pris er afhængig af prisen på de produkter, for hvilke der er fastsat interventionsforanstaltninger inden for rammerne af de fælles markedsordninger for landbrugsvarer, og som hører under de fælles markedsordninger, er lig med incidensen på priserne for det pågældende produkt, ved anvendelse af udligningsbeløbet for priserne på det basisprodukt, af hvilke de pågældende priser er afhængige.

Denne bestemmelse er ikke ændret ved Rådets forordning nr. 509/73, der har udstrakt den ordning, som den forudgående forordning alene fastsatte for stater, hvis valuta opskrives ud over den ved den gældende internationale ordning godkendte grænse for udsving, til også at omfatte stater, hvis valuta nedskrives ud over grænserne for udsving — samtidig med at anvendelsen af disse regler desuden er gjort obligatorisk. Nævnte forordning har til grundforordning nr. 974/71 føjet artikel 4a, der for at undgå, at importen fra tredjelande nyder godt af et monetært udligningsbeløb, der er så højt, at det fremtræder som en importstøtte — hvilket ville være følgen, hvis en valutas udsving nedad overskred visse grænser — desuden i stk. 1 bestemmer, at de på grund af en nedskrivning af den pågældende valuta gældende udligningsbeløb i samhandelen mellem medlemsstaterne samt med tredjelande ikke kan være højere end indførselsomkostningerne ved indførsel fra tredjelande.

Ligeledes må bestemmelsen i artikel 14 i Rådets forordning nr. 120/67 om den fælles markedsordning for korn omtales; denne bestemmer, at der ved import af stivelse af korn opkræves en importafgift, som er sammensat af to elementer;

a) et variabelt element, svarende til indvirkningen på de forarbejdede produkters kostpris af de for de pågældende basisprodukter fastsatte importafgiftsbeløb;

b) et fast element, som bestemmes under hensyn til nødvendigheden af at beskytte forarbejdningsindustrien.

Af disse to elementer har alene det første, det variable, til følge, at basisproduktets pris indvirker på de forarbejdede produkter.

3. I det foreliggende tilfælde er de normale forhold, som Roquette klager over, og som er erkendt af de intervenerende lande, imidlertid knyttet til den omstændighed, at udligningsbeløbet i en ny situation, som er kendetegnet ved, at der ikke opkræves importafgift af basisprodukter fra tredjelande som følge af disse produkters høje prisniveau på verdensmarkedet, og at der følgelig ikke er noget udligningsbeløb, der kan anvendes på nævnte basisprodukter i henhold til bestemmelserne i forordning nr. 509/73, artikel 4a, stk. 2, imidlertid fortsat skal anvendes på de afledte produkter med den følge, at den franske eksportør af disse produkter finder sig selv ugunstigt stillet i forhold til sine konkurrenter fra de øvrige medlemsstater, hvis valuta ikke har været udsat for et fald i samme grad.

Denne situation, som Roquette finder er i direkte modstrid med den nævnte be-

stemmelse i grundforordning nr. 974/71, artikel 2, stk. 2, skyldes, at Kommissionen ved at anvende det i artikel 4a, stk. 2 indførte udjævningskriterium, som er støttet på begrebet »indførselsomkostninger«, der udgør den øverste grænse for de tilladte udligningsbeløb, har taget hensyn til ikke blot til importafgiftens variable element, dvs. til det første af de to ovennævnte elementer, men også til det faste element, der er indført for at beskytte Fællesskabets forarbejdningsindustri.

Kommissionen forelagde, så snart det blev konstateret, at der var vendt op og ned på prisniveauet for korn på verdensmarkedet i forhold til fællesskabspriserne, for at undgå de unormale følger af den anførte fortolkning Rådet et forslag til forordning om ændring af stk. 2 i artikel 4a, således at den, når indførselsomkostningerne består af flere elementer, gør det muligt ved anvendelsen af udligningsbeløbene alene at tage hensyn til det element, hvormed prisforskellen på basisprodukterne tages i betragtning. For knap et par uger siden besluttede Rådet at suspendere anvendelsen af denne bestemmelse (se artikel 1 i forordning nr. 2697/74 af 2. oktober 1974, EFT L 268, s. 5).

Det spørgsmål, som Domstolen nu skal løse, består først og fremmest i at undersøge, om den regel, der gjaldt på tidspunktet for de omstændigheder, som er af betydning for nærværende sag, gjorde det til en nødvendighed, at Kommissionen i hvert enkelt tilfælde også tog hensyn til importafgiftens faste element ved fastsættelsen af udligningsbeløbet, hvilket den faktisk har gjort.

4. Mere nøjagtigt: hvori består de af Roquette og den franske regering påståede unormale forhold? I det eksempel, som selskabets repræsentant har givet, med den belgiske producent af stivelse, der køber majsen i Frankrig og herefter sælger den heraf udvundne stivelse uden at skulle betale noget udligningsbeløb, mens den franske producent, der eksporterer stivelsen til Belgien, skal betale udligningsbeløb i forhold til den anvendte mængde majs, er der tale om en klar forskelsbehandling af to virksomheder inden for Fællesskabet, som i betragtning af den monetære udligningsordnings formål ikke på nogen måde er berettiget, og som strider mod et af princípperne i Fællesskabets retsorden. Man kan her nøjes med at henvise til det princip, som er udtrykt i basisforordningens sidste betragtning, hvorefter udligningsbeløbene bør begrænses til de beløb, der er strengt nødvendige for at udligne valutaforanstaltningernes incidens på priserne på de pågældende basisprodukter. I det anpørte eksempel er krænkelsen af dette princip åbenlys, eftersom den belgiske producent har betalt basisproduktet med samme valuta og til samme pris som den franske producent. Man kunne yderligere udbygge eksemplet ved at betragte et tilfælde af eksport fra Belgien til Frankrig af stivelse af fransk majs. Denne eksportør vil ifølge den måde, hvorpå Kommissionen har anvendt artikel 4a, stk. 2, modtage et udligningsbeløb, som åbenlyst ikke — hvad det dog burde — vil kunne tjene til udligning af valutaforanstaltningernes incidens på basisproduktet, da der er tale om et produkt, som er købt i Frankrig og eksporteret til Belgien uden at være pålagt nogen udligningsafgift.

Man kunne ganske vist se ondets virkelige rod, ikke i den omstændighed, at den franske stivelseseksportør pålægges et udligningsbeløb, men snarere deri, at den belgiske køber af fransk majs fritages fra en tilsvarende afgift ved eksport af det pågældende basisprodukt. En sådan afgift havde måske bedre svaret til ideen i ordningen med udligningsbeløb ved for Fællesskabets markedsordninger for landbrugsvarer at genoprette den balance, som de forskellige nationale valutaudsving bragte i fare. Det er den situation, hvortil man tilsyneladende i det mindste delvist vender tilbage med den nævnte suspension af anvendelsen af den pågældende bestemmelse.

Men hvad angår den periode, der er af interesse for sagen, var det så muligt, selv hvor der ikke i det rette øjeblik blev

truffet foranstaltning, at undgå de unormale forhold, som anvendelsen af denne regel medførte?

For besvarelsen af dette spørgsmål er det nødvendigt at undersøge bestemmelsen i artikel 4a, stk. 2 i dens sammenhæng med den ordning, den er en del af, i forbindelse med de øvrige regler og på baggrund af dens formål og tilgrundliggende principper.

Lad mig først omtale hovedreglen i artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71, som fastsætter pariteten for udligningsbeløbet for det forarbejdede produkt til den incidens, som det udligningsbeløb, der anvendes for produktet, har på prisen for det førstnævnte produkt.

Dette paritetskriterium, indføjet i artikel 4a's system, fører således i det væsentlige til at fratage importafgiftens faste elementer enhver betydning, idet disse ikke afhænger af prisen på basislandbrugsprodukterne; de kan således ikke tjene til at forhøje udligningsbeløbet for de forarbejdede produkter ud over den ved nævnte kriterium tilladte grænse. Følgelig vil der heller ikke kunne anvendes noget udligningsbeløb for følgeprodukterne i tilfælde af, at det udligningsbeløb for råvaren, som skulle anvendes, hvis artikel 4a ikke fandtes, bliver reduceret til nul i medfør af denne regel (præcis som det sker, når importafgiftsbeløbet for import af basisproduktet fra tredjelande er nul). Ganske vist er det ud fra et formelt synspunkt ikke nødvendigt for at nå til dette resultat at fortolke begrebet »indførselsomkostninger«, hvorpå artikel 4a, stk. 2 støtter sig, således, at det kun omfatter det variable element i indførselsomkostningerne ved indførsel fra trejdelande. Som Roquette bemærker, er det ved anvendelsen af denne bestemmelse, selv når den fortolkes vidt, tilstrækkeligt at tage hensyn til det ved artikel 2 indførte paritetskriterium.

Men dette betyder i virkeligheden, at de faste elementer i indførselsomkostningerne ved indførsel fra tredjelande aldrig vil kunne få nogen betydning ved fastsættelsen af udligningsbeløbets størrelse, eftersom det alene er i situationer, der er karakteriseret ved verdensmarkedspriser på råvarer, som er højere eller næsten lig med fællesskabspriserne (dvs. når indførselsomkostningernes variable element er nul eller meget lavt), at hensyntagen til disse faste elementer kan få incidens på udligningsbeløbets størrelse.

Dette sidste må efter min opfattelse føre til, at den danske regerings argument ikke er relevant, idet den ud fra den omstændighed, at formålet med og den økonomiske virkning af de faste elementer er at garantere højere priser for forarbejdede produkter i Fællesskabet med henblik på at dække de højere omkostninger for Fællesskabets producenter, som konsekvens udleder, at det er nødvendigt at tage hensyn til disse elementer for i henhold til stk. 2 i artikel 4a at kunne foretage en indirekte sammenligning af priserne.

5. Er det i overensstemmelse med den funktion, der er særlig for den regel, som blev indført ved artikel 4a, stk. 2, at man udelukker importafgiftens elementer fra beregningen?

Som Kommissionen har bemærket, har man, ved gennem denne regel at indføre en øverste grænse for de udligningsbeløb, der skal anvendes som følge af den pågældende valutas nedskrivning, villet undgå, at der blev importeret fra tredjelande til en pris, som lå under prisen på verdensmarkedet.

Hvis dette er den nævnte regels funktion, kan alene de elementer i importafgiften, som tjener til at udligne forskellen mellem produktets pris på verdensmarkedet og prisen i Fællesskabet, tages i betragtning, idet alene disse elementer er anvendelige og nødvendige for at opnå dette formål. Set i dette perspektiv bør det faste element, som føjes til importafgiftens variable element, ikke indgå i beregningen, eftersom det ikke skal udligne den eventuelle forskel mellem produktets verdensmarkedspris og dets pris i Fællesskabet.

Det resultat, jeg når til ved at undersøge selve virkningen af bestemmelsen i arti-

kel 4a, stk. 2, falder således sammen med, hvad der følger af anvendelsen af hovedreglen i artikel 2. På den måde stemmer anvendelsen af artikel 4a, stk. 2 overens med det tilstræbte formål samt med de kriterier, som er udtrykt ved forordning 974/71 i dens allerede nævnte sidste betragtning, hvorefter interventionsforanstaltningerne kun bør anvendes i de tilfælde, hvor valutaforanstaltningernes incidens på priserne for basisprodukterne måtte føre til vanskeligheder, hvilket ikke synes at have været tilfældet på det her omhandlede område. De diskriminerende virkninger, som er i strid med fællesmarkedets almindelige principper, og som er en følge af artikel 4a, stk. 2, således som den er blevet anvendt af Kommissionen, udgør endnu et argument mod denne fortolknings overensstemmelse med den pågældende norms ånd og bogstav.

Med henblik på at skabe sammenhæng i det pågældende regelsæt finder jeg derfor, at det bogstavelige argument, som Kommissionen og den danske regering støtter på udtrykket »indførselsomkostninger« i artikel 4a, stk. 2, og som fører i modsat retning, bør vige for resultatet af den historisk — systematiske fortolkning.

6. Men Kommissionen anfører endnu et anbringende af praktisk karakter, som tvinger fortolkeren — der især på det erhvervsretlige område ikke kan se bort fra de konkrete følger af en bestemt fortolkning af reglerne — til at udvide sit synsfelt og stille nye spørgsmål.

Kommissionen mener, at der, såfremt den ikke havde taget hensyn til indførselsomkostningernes faste elementer, havde kunnet opstå større vanskeligheder end dem, der faktisk viste sig, om ikke i sektoren for stivelsesholdige produkter, som har betydning i nærværende sager, så i det mindste i andre sektorer, navnlig svinekødsektoren. Af grunde, som er særlige for denne sektor, og i mangel af et udligningsbeløb på eksport fra lande med en svag valuta til medlemsstater med en stærk valuta, ville spekulationsbevægelser her have været mulige gennem en massiv eksport af sådanne produkter og gennem salg til interventionsorganerne i landene med en stærk valuta for at udnytte valutakursforskellen, hvilket tværtimod skulle have været forhindret ved hjælp af forordning 974/71.

Muligvis er det af Kommissionen valgte eksempel med svinekød ikke særlig overbevisende eftersom netop medlemsstaterne med en svag valuta såsom Italien, Det forenede Kongerige og Frankrig har kødunderskud, mens Irland, selv om det eksporterer en vis mængde, indtager en særdeles sekundær position inden for sektorens fælles økonomi. Man ved, at de førende producenter-eksportører af svinekød i Fællesskabet er Danmark og Nederlandene, begge lande med »stærke« valutaer.

Men selv om man ser bort fra svagheden i eksemplet (der dog ikke helt kan udelades, eftersom det skal støtte et anbringende af særdeles praktisk karakter), kan man anføre, at den påståede risiko for vanskeligheder allerede skyldtes den omstændighed, at man havde bevaret en regel i kraft, der begrænsede udligningsbeløbene, mens en mere effektiv udligning var formålstjenlig på visse områder. I denne situation kunne den omstændighed, at der blev taget hensyn til indførselsomkostningerne ved beregningen af de faste elementer, udgøre en allersidste udvej ved at formindske, men ikke fjerne, de vanskeligheder, som følger af denne begrænsende regel, og som Kommissionen klart har fremhævet i motiverne til det til Rådet den 6. september 1974 indgivne forslag til forordning (EFT nr. C 107, s. 5).

Hele problemet hidrører fra den omstændighed, at artikel 4a, stk. 2, som er udformet med henblik på en situation, der er modsat den, som opstod senere, er forblevet i kraft, selv i denne nye situation; i denne situation kunne den ikke undgå at forårsage abnorme og modstridende virkninger i relation til det øjemed, der tilstræbes ved det særlige system med udligningsbeløb, og til Fælles-

skabets almindelige retsprincipper derved, at den som yderligere virkning bragte andre erhvervsdrivende i en utilbørligt gunstig stilling og til gengæld i andre sektorer ikke gav tilstrækkelig mulighed for at udligne kursudsvingene, hvilket medførte forstyrrelser af handelen og fordrejninger af den frie konkurrence.

Stillet over for disse modstridende konsekvenser, som alle er negative, da de ikke stemmer med formålet med ordningen, finder jeg, at det eneste praktiske kriterium, som fortolkeren kan lade sig lede af, er et forsøg på at undgå det dårligste resultat. Man kan i så henseende ikke se bort fra den omstændighed, at de pågældende vanskeligheder, både de som faktisk er opstået som følge af Kommissionens anvendelse af nævnte regel, og de som må befrygtes i tilfælde af forskellig anvendelse, som følge af reglens suspension, der nu er besluttet af Rådet, alle vedrører fortiden; og jeg håber, at de kompetente fællesskabsmyndigheder vil undgå at sætte denne bestemmelse i kraft igen under specielle økonomiske omstændigheder.

Set i dette perspektiv medfører den afvigende fortolkning af den samme bestemmelse, der sker ud fra det af artikel 2, stk. 2 indførte paritetskriterium samt ud fra det almindelige princip i den sidste betragtning til forordning nr. 974/71, ikke nogen risiko af den art, som Kommissionen frygter, mens den af Kommissionen foreslåede fortolkning som en sikker ulempe ville medføre, at det blev meget usikkert, om en virksomhed kunne opnå erstatning for skade, der var påført som følge af en uberettiget forskelsbehandling i forhold til dens konkurrenter i Fællesskabet.

7. Da jeg nu er nået så vidt som til at forelægge Domstolen et forslag til afgørelse i denne præjudicielle sag, vil jeg bemærke, at opgaven for den, som skal foretage en abstrakt fortolkning dels af enkelte bestemmelser, dels af den ordning, som skal anvendes, får en særlig karakter på dette levende indviklede område, hvor det drejer sig om en økonomi i udvikling, fordi anvendelsen af reglerne nødvendigvis må tilpasse sig forskellige forhold, hvad enten de er forudset af lovgiveren eller ej. Følgelig er det ikke muligt at abstrahere fra det pågældende markeds særlige forhold i det svar, som skal gives på de af tribunal de Lille stillede spørgsmål. Jeg vil endvidere gøre opmærksom på, at de to beføjelser, som udtrykkeligt er tildelt Domstolen ved traktatens artikel 177, risikerer at falde sammen; og faktisk kan det svar, som jeg vil foreslå Domstolen, udtrykkes ved følgende alternativ: enten må den undersøgte bestemmelse fortolkes således, at den stemmer overens med de tilgrundliggende principper, eller også må resultatet blive, at denne bestemmelse erklæres ugyldig.

Det system, der følger af tilføjelsen til forordning nr. 974/71 af den begrænsende, og fra visse synsvinkler afvigende, bestemmelse i artikel 4a, stk. 2, er ikke længere egnet til entydigt at kunne anvendes på alle forarbejdede produkter, således at det logisk stemmer overens med principperne og de tilstræbte mål og samtidig fungerer perfekt, eftersom der er opstået en situation for priserne på verdensmarkedet, som er i strid med den, hvorunder den pågældende bestemmelse blev udformet. Følgelig vil dommerens opgave i en situation, hvor lovbestemmelserne er nok så mangelfulde, være at tilpasse bestemmelsernes indhold til de faktiske forhold med respekt for den pågældende ordnings mål og grundlæggende principper med henblik på at undgå de ulemper, som er årsag til beklagelige skævheder.

Såfremt Domstolen under hensyn til, hvad jeg har anført om artikel 4a, stk. 2's oprindelse og formål, på grund af den bogstavelige fortolkning, som Kommissionen og den danske regering har gjort gældende, ikke finder det muligt at anvende begrebet »indførselsomkostninger« indskrænkende, sådan som jeg har foreslået det, kunne man måske benytte det princip, som er udtrykt i maksimen »cessante ratione legis, cessat et ipsa lex«, der får sin fulde betydning i forbin-

delse med reglerne om økonomiske forhold, og som, i det mindste delvist, fører til, at selve reglen ikke kan anvendes.

Dette kunne være en anden metode til at nå frem til en anvendelse af ordningen, hvorved de påviste uheldige virkninger undgås.

Vi har set, hvordan anvendelsen af udligningsbeløb inden for sektoren for stivelsesholdige produkter, og i mangel af tilsvarende beløb for basisprodukterne, i sig selv er årsag til fordrejninger, mens det ser ud til, at der ikke er grund til at nære frygt for vanskeligheder, når disse beløb ikke anvendes; på den anden side kunne det tværtimod inden for andre produktionssektorer — for at undgå vanskeligheder — være nødvendigt at anvende et udligningsbeløb på det forarbejdede produkt, selv om der ikke eksisterer en tilsvarende afgift for basisproduktet.

Vi ved i øvrigt, at udligningsbeløbene ifølge det generelle kriterium i forordning nr. 974/71 kun bør anvendes i de tilfælde, hvor incidensen af valutaforanstaltningerne på priserne for basisprodukterne må føre til vanskeligheder.

Ud fra dette almindelige kriterium i grundforordningen, som i øvrigt minder om det gamle princip om, at en regel ikke længere bør anvendes, når begrundelsen for den falder bort, må det antages, at man, mens det måske kunne være berettiget at anvende artikel 4a, som Kommissionen har gjort det inden for de sektorer, hvor den differentierede anvendelse af udligningsbeløb ikke er uforenelig med formålene med ordningen, burde undgås dette i de sektorer, hvor der ikke er grund til at befrygte vanskeligheder.

Dette ville være en praktisk løsning, som har den fordel, at man derved undgår risikoen for, at alle følgerne af den allerede foretagne anvendelse af nævnte regel drages i tvivl; men jeg vil ikke lægge skjul på, at den ikke ville have den samme konsekvens og klarhed som den ovenfor først forelåede løsning.

8. Jeg finder følgelig, at de af tribunal de Lille stillede spørgsmål må besvares således, at det er udelukket, at hensynet til det faste element i den afgift, der påhviler importen fra tredjelande, kan føre til at anvende udligningsbeløb på eksport af følgeprodukter i det tilfælde, hvor der ikke kan anvendes noget beløb på eksport af det tilsvarende basisprodukt.

Hvis praktiske hensyn bør gå forud, kunne man helt subsidiært anføre muligheden af, at der alene tages hensyn til de tilfælde, hvor det i den specifikke sektor for de pågældende følgeprodukter har vist sig, at der reelt er grund til at frygte vanskeligheder af den art, som forordning nr. 974/71 søger at undgå.

Man kunne med andre ord slutte, at artikel 4a, stk. 2 i forordning nr. 974/71 er i modstrid med den selvsamme forordnings formål og generelle kriterier samt med de almindelige principper, der gælder ved anvendelse af traktaten, navnlig princippet om lighed for dem, der er undergivet de afgifter, som er fastlagt ved fællesskabsregler, en modstrid, som i det mindste delvist fører til nævnte bestemmelses ugyldighed.

I betragtning af de virkninger, som nødvendigvis måtte følge af denne fortolkning til gunst for sagsøgeren i den sag, der verserer for den franske dommer,

finder jeg, at Domstolen ikke bør udtale sig om det erstatningskrav, som er genstanden for sag nr. 26/74. Behandlingen heraf bør følgelig udsættes og vil eventuelt kunne genoptages på initiativ af den pågældende virksomhed på basis af nye faktiske og retlige omstændigheder, hvis udfaldet af den retssag, som verserer for den nationale dommer, ikke skulle tilfredsstille sagsøgeren.